

Advokatspiren som endt

Som 19-åring - i 1980 - ble Jostein Lie daglig leder i Halden og omegn begravningsbyrå. I løpet av disse 40 årene har han møtt mange tusen sørgende og pårørende i sårbare livssituasjoner. Oppdragsmengden ligger på rundt 300-350 døde i året.

HANNE ERIKSEN
hanne.eriksen@ha-halden.no

I løpet av disse 40 årene snakker vi om minst 12.000 døde. Og så kan vi plusse på avdøde pårørende, familie og venner.

- Jeg tenker sann at det blir et voldsomt tall i en liten by som Halden, sier Jostein Lie til Halden Arbeiderblad.

Årlig omsetter de for 10-12 millioner kroner.

På Damhaugen

Vi møter Jostein Lie i begravningsbyråets lokaler i Damstredet 1.

Her har han, de to døtrene, kona og fire andre ansatte holdt til de siste åtte årene.

De flyttet nærmest tvers over gata her på Damhaugen. Fordi de trengte større og mer hensiktsmessige lokaler.

Ble tilbudt å ta over

Faren hans, Roy Lie, tilbød sønnen å ta over begravningsbyrået i 1980.

- Han spurte om jeg ville være med. Tanken min var å ta advokatutdannelse. Så jeg sa til faren min; Jeg skal gi deg ett år. Jeg skal prøve. Siden har jeg vært her, sier Jostein Lie.

Han var 19 år den gangen og akkurat ferdig med gymnasiet på Remmen.

- Jeg begynte i jobben 1. september 1980. Det var en bratt læringskurve.

Trebarnsfaren legger ikke skjul på at det var tøft for en 19-åring. Sant nok hadde han tidligere hjulpet til, men det

var spesielt noe som gjorde at han holdt igjen. I starten.

- Jeg var så ung. Da var det å snakke med sørgende noe av det verste. Etter som tida har gått, er den biten det beste jeg gjør. Jeg setter pris på det, og det er kanskje naturlig når du blir eldre. Jeg liker å snakke med folk, sier han.

- Så det var ikke det å stelle lik som holdt deg igjen?

- Nei. Jeg er født og oppvokst med det. Den siden av jobben tenkte jeg ikke så mye over. Hjemme snakket vi mye om den biten over middagsbordet. Jeg hadde hjulpet pappa, så det var ikke noe trøbbel. Jeg ser også mine egne barn nå. Å stelle lik oppleves ikke som den krisa. Det er akkurat som om de er født inn i det på en måte, svarer han.

Behovsprøvd stønad til begravelser

Jostein Lie forteller om store endringer i løpet av disse årene han har vært i bransjen.

Det gjelder også gravferdsstønad.

- De første årene fikk alle stønad til begravelsen gjennom NAV. Nå er denne stønaden behovsprøvd, sier han.

Og det stemmer.

Det kan gis opptil 24.734 kroner til å dekke faktiske og nødvendige utgifter til gravferden.

Når avdøde var over 18 år blir tillegget avkortet mot formue og tjenestepensjon som blir utbetalt til avdøde for måneden etter dødsfallet, samt forsikringsbeløp og lignende som blir utbetalt som følge av dødsfallet.

Når avdøde var under 18 år blir det gitt en uavkortet gravferdsstønad med opptil 24.734 kroner til dekning av utgifter til gravferden.

Han forteller at en begravelse kan koste fra 20.000 kroner og oppover. 50.000 til 60.000 kroner forekommer også. Sett ut fra hva det legges opp til selv.

- Derfor er vi nøye med å gi prisoverslag til pårørende. Dette har vi praktisert i over 30

år.

- Det koster å dø?

- Ja, det gjør det, svarer Lie.

Flere velger kremasjon

Årlig ligger oppdragsmengden på 300-350 døde i året. Lie forteller at ønsker om kremasjon er økende.

- Hva ønsker du selv? Kremasjon er vanlig kistebegravelse?

- Jeg heller til vanlig begravelse. Jeg er nok gammeldags i hodet på det. Jeg tenker det er like greit å gravlegges på kirkegården. Jeg er ikke helt bastant på det, men siden du spør rett over bordet, ender jeg på jordbegravelse, svarer han og oppfordrer familier til å snakke om døden og begravelser og hva man ønsker selv.

- Det er like naturlig å dø som om å bli født, sier 59-åringen.

Det er like naturlig å dø som å bli født.

JOSTEIN LIE
Daglig leder

Utenomkroppslige opplevelser

Enkelte oppdrag og hendelser har satt seg fast.

- Tsunamirunden var tøff. Den sitter i. Det samme gjelder Utøya. Vedrørende Tistedalsdrapene, så var jeg med og hentet ut alle sammen. Det blir utenomkroppslige opplevelser, og det hender jeg sitter og tenker på dem, sier han.

Koronasituasjonen gir utfordringer

I dag har de åtte ansatte ekstra utfordringer på grunn av koronapandemien.

- Vi tar hensyn i alle retninger. I den verste perioden kan vi ikke ha hjemmekonferanser. Vi prøver å møte to til fire personer her på kontoret. De som ønsker telefonmøte, får det, sier han og forteller om store smitteverntiltak.

Alt fra Antibac til vesirer, smittervernsdresser og andre

tiltak. Han uttrykker at de har litt å holde i.

Også her er det innført hjemmekontor. Staben er delt i to og de rullerer.

- Det har gått fint, sier Lie.

Ingen har blitt smittet.

Og han klager ikke. Her drives det sunt. Selskapet har kun et lån på lokalene på rundt 1,5 millioner kroner. Alle de tre bårebilene, som koster en million kroner hver seg, er kjøpt kontant.

- Jeg liker å ha kontroll, sier Jostein Lie enkelt.

Angrer ikke

- Så du angrer ikke på at du ikke ble advokat?

- Nei, det gjør jeg ikke. Vi er innom så mange felt i det vi holder på med her. Jeg tror det er helt greit at det ble som det ble. Samtidig slapp jeg studiegjelda, som du sa i stad, sier Jostein Lie.

Han er veldig stolt av de tre barna sine. Han er også glad for at døtrene har sagt ja til å ta over etter hvert. De blir tredje generasjon i bransjen.

Markeringen av Jostein Lies 40 år i selskapet skal etter planen skje på Haldens Klub den 5. september, hvis koronasituasjonen tillater det.

Jeg heller til vanlig begravelse. Jeg er nok gammeldags i hodet på det. Jeg tenker det er like greit å gravlegges på kirkegården. Jeg er ikke helt bastant på det, men siden du spør rett over bordet, ender jeg på jordbegravelse, svarer han og oppfordrer familier til å snakke om døden og begravelser og hva man ønsker selv.

JOSTEIN LIE
Daglig leder

GLADE I HVERANDRE: Jostein Lie sammen med datteren Cathrine Strøm Lie. Begge døtrene skal ta over selskapet etter hvert.

FOTO: HANNE ERIKSEN

JORDNÆR: Jostein Lie er jordnær. Selv ønsker han også å bli gravlagt når den tiden kommer. - Det er like naturlig å dø som å bli født, sier han.

FOTO: HANNE ERIKSEN

te opp med begravelser

40 ÅR: 1. september 2020 er det 40 år siden Jostein Lie ble daglig leder av Halden og omegn begravelsesbyrå. Da var han 19 år.

FOTO: HANNE ERIKSEN

KREMASJON: Stadig flere velger kremasjon. Her ser du et utvalg miljøvennlige urner.
FOTO: HANNE ERIKSEN

FAR OG SØNN: Halden og Omegn Begravelsesbyrå. Roy Lie (th) har jobbet i byrået siden 1975 og er daglig leder. Sønnen Jostein har gått i fars fotspor.

ARKIVFOTO: ARILD BRUNVAND